

110 skulu þeir, sem nú brúka fleiri mörk, hafa skýrt hreppsnefndinni frá, hvert markið þeir ætli framvegis að brúka, innan mánaðar frá því þessi reglugjörð öðlast gildi.

10. gr.

Brot á móti því, sem fyrir er mælt í reglugjörð þessari, varðar sektum frá 1 kr. til 100 kr., eptir málavöxtum, sem renna í sveitarsjóð; þó skal uppljóstrarmaður eða uppljóstrarmenn hljóta helming sekta.

*

Samkvæmt lögum 22. marz 1890 um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda, er reglugjörð þessi hjermeð staðfest og samþykkt, og skal hún öðlast gildi 15. október 1891.

Fyrir hönd amtsráðsins í suðuramtinu,

Amtmaðurinn í suðuramtinu, Reykjavík 8. sept. 1891.

E. Th. Jónassen.

III

Reglugjörð

fyrir Vestur-Barðastrandarsýslu um grenjaleitir, notkun afrjetta, fjallskil og rjettarhöld m. fl.

1. kafla.

Um grenjaleitir og eyðing refa og hræfugla.

1. gr.

Á vori hverju skal hreppsnefndin í hverjum hreppi annast um, að reglulegar grenjaleitir sjeu gjörðar í tæka tíð í hreppnum, bæði á afrjettum og í heimalöndum, svo opt og á þann hátt, sem henni þykir nauðsynlegt og tryggilegast, og skal hver hrepps-búandi, sem samkvæmt 14. gr. reglugjörðar þessarar á að inna fjallskil af hendi, skyldur að leggja til svo marga menn til grenjaleitar, sem hreppsnefndin ákveður, og skal þá einkum tekið tillit til landrýmis og fjártölu hlutaðeiganda.

2. gr.

Hreppsnefndin skal á vori hverju fyrir miðjan maímánuð láta grenjaleitarseðla eptir þörfum ganga um hrepinn, og skal í þeim ákveðið, hvernig haga skuli grenjaleitum það vor, og skal grenjaleitarmönnum svo skipað, að eigi þurfi að yfirgefa gren, þá finnst, fyr en skotmaður er þangað kominn. Varast skal og að hundar komi á það, eins og allt annað, er fælt getur dýrin í burtu, eða orsakað að þau flytji í burtu yrðlingana.

3. gr.

Undir eins og gren finnst skal ábúandi tafarlaust tilkynna það hreppsnefndinni, sem þá skal útvega skotmann, og ber henni, ef mögulegt er, fyrir fram að hafa samið við skotmann innan hrepps eða utan áður en grenjaleitir byrja ár hvert, svo marga, sem þurfa þykir til grenjavinnslu í hreppnum. Hafi hreppsnefndin náð samningi við skotmann, skal sá, í hvers landigren finnst, tilkynna þeim skotmanni, er næst honum býr og samning hefur gjört við hreppsnefndina, og þarf þá ekki að aðvara hana. Sá skal sjá skotmanni fyrir fæði, í hvers landi grenið er, og leggja til vökumann, hvortveggja fyrir sanngjarna borgun af hreppssjóði. Daglaun eptir hvers árs verðlagsskrá

skal skotmaður hafa frá því hann fer að heiman og þar til hann kemur heim til sín aptur, en að auki fái hann 8 kr. fyrir alunnið gren, það er að segja, þegar hann getur sannað, að hann unnið hafi bæði dýrin og alla yrðlinga þeirra. Vinni hann aptur á móti að eins annað fullorðna dýrið, fær hann fyrir stegginn 3 kr. 50 aura og læðuna 2 kr. 50 aura og fyrir hvern einstakan yrðling 50 aura.

Ennfremur má hver, sem sjerstaklega skarar fram úr öðrum í því að eyðileggja refi og hræfugla, á hverjum tíma árs sem vera skal, búast við að fá af hreppssjóði hæfilega þóknun eða þá heiðurslaun úr sýslusjóði fyrir framúrskarandi dugnað í því efni.

4. gr.

Hreppsnefndin í hverjum hreppi skal hafa vald til, að láta árlega eittra fyrir refi á vetrum, svo framarlega sem hún álfur, að það geti komið að tilætludum notum, og þá haga eitruninni eftir samkomulagi við aðrar hreppsnefndir, þar sem refar hafa samgöngur milli hreppa. Líka skal hreppsnefndin sjá um að skotmaður fái eitur á vorum til að eittra með fyrir yrðlinga í grenjum.

5. gr.

Fyrir hvern hrafn sem drepinn er í hreppnum skal greiða 15 aura, og fyrir hverja örn 1 krónu, og skal hver, sem vill verða borgunar þessarar aðnjótandi, sýna hreppsnefndinni nef af flugvargi þeim, er hann hefur unnið, og skulu þau að því búnu eyðilögð.

6. gr.

Sjerhver kostnaður sem leiðir af að eyða refum og hræfuglum borgist af hreppssjóði, eður með dýratolli sem lagður sje á allt sauðfje í hreppnum veturgamalt og eldra eftir því sem hreppsnefndinni í hverjum hreppi sýnist best eiga við; álíti hún fjárframtal einhvers hreppsbúa tortryggilegt, eða undanfellt að tilkynna minni gjaldastofn, en tíund nær, má hún láta viðkomandi hreppstjóra telja fje í hreppnum og borgast sá kostnaður af þeim er brotlegir finnast, ella af hreppssjóði.

2. kaflí.

Um sauðfjármörk.

7. gr.

Sjerhver fjáreigandi skal skyldur, að hafa glögggt mark á fje sínu, en aðfengið fje skal því að eins markað upp, að ekkert aukaben verði eftir, heldur semja við fyrri eiganda um, að fá að hafa hans mark á kindinni, en að eins brennimerkja á horni eða klauf með sínu eigin brennimarki, og skal hver sem á kind með slíku marki, skyldur að senda hreppsnefndunum í næstu hreppum lýsingarseðla á þeim svo snemma, að þeir verði komnir viðkomandi hreppsnefnd í hendur í fyrstu rjettum, og skal slíkt endurtaka ár hvert.

8. gr.

Markaskrá fyrir sýsluna skal prenta að minnsta kosti 10. hvert ár, og skal hreppsnefndin í hverjum hreppi annast um að safna öllum eyrna- og brennimörkum í hreppnum og setja þau saman eftir stafrofsröð í greinilega skrá. Skal í því skyni sjerhverjum fjáreiganda skylt að skýra hlutaðeigandi hreppsnefnd greinilega frá eyrna- og brennimarki sínu. Því næst skal sjerhver hreppsnefnd senda sýslunefndinni markaskrá hreppsins og lætur hún þá semja aðalskrá yfir öll mörk í sýslunni og að því búnu skal

III sú markaskrá send hreppsnefndunum til endurskoðunar og samanburðar, áður en hún sje prentuð.

9. gr.

Enginn má marka kindur í lögrjettum nema með samþykki rjettarstjóra og undir umsjón hans.

3. kafli.

Um geldfjárrekstra á fjalllönd á vorum.

10. gr.

Allir fjáreigendur skulu skyldir að reka á fjall að vorinu allt geldfje sitt í eigið land, ef til er, annars þar sem hægt er að fá upprekstrarland, og þá fyrir sanngjarna borgun, sbr. 12. gr.

11. gr.

Álíti hreppsnefndin að einhver hreppur að eins hafi upprekstrarland fyrir sitt eigið fje, hefur hún vald til að banna öllum búendum og landeigendum þess hrepps að taka fje til uppreksturs, hvert heldur úr öðrum sveitum eða sýslum.

12. gr.

Í upprekstartoll greiðast 8 aurar fyrir hverja veturgamla kind eða eldri og 5 aurar fyrir hvert lamb, alls þess fjár, er á fjall ber að reka, og skal tollurinn greiddur hlutaðeigandi landeiganda innan loka októbermánaðar.

4. kafli.

Um fjallgöngur á haustum.

13. gr.

Tvær skulu vera fjallleitir á hausti. Fyrsti leitardagur skal vera mánudagur í 22. viku sumars, og skal samdægurs rjettað í öllum þeim lögrjettum, þar sem því verður við komið, en í skilarjettum skal rjettað sem hjer segir:

Í Brjámslækjarrjett miðvikudaginn næstan eptir göngur.

Í Norðurbotnsrjett samdægurs.

Í Skógarrjett samdægurs.

Í Austmannsdalsrjett sama dag.

Í Trostansfjarðarrjett þriðjudaginn.

Annar leitardagur skal vera mánudagur næsti eptir fyrsta leitardag, og skal þá rjettað samdægurs og úrtíningsfje allt rekið í skilarjett, sem svo skal haldin miðvikudaginn næsta eptir síðasta leitardag.

14. gr.

Sjerhver búandi og hver annar í hreppnum, sem á að minnsta kosti 6 fullorðnar kindur, skal skyldur til að gjöra fjallskil í hreppi sínum, og sækja fje í aðrar rjettir eptir því sem hreppsnefndin í hvert skipti nákvæmar skipar fyrir í fjallskilaseðlinum.

15. gr.

Hlutaðeigandi hreppsnefnd skal í fjallskilaseðlinum útnefna einn eða fleiri gangna-stjóra; skulu þeir stýra göngum leitarmanna, tilkynna hreppsnefndinni, ef einhver vanrækir að gjöra fyrirskipuð fjallskil, og annast um að allt fari vel og skipulega fram, er að fjallgöngum lýtur, sjerilagi hvað meðferð á fjallafje snertir. Sömu leiðis skal hrepps-

nefndin skipa einn eða tvo rjettarstjóra við hverja lögrjett, eptir því sem hún álitur III
með þurfa. Enginn er skyldur að vera rjettarstjóri nema eitt ár í senn.

16. gr.

Fjallafje það, sem á sumrum slangrar í fje manna, skal svo opt sem því verður
við komið skilja úr heimafje og reka aptur á fjall.

5. kafli.

Um rjettarhöld og meðferð á úrtíningsfje.

17. gr.

Ein eða fleiri lögrjettir skulu vera í hverjum hreppi, á þeim stöðum sem
hjer segir:

Í Barðastrandarhreppi: á Suðurhamri, Brjámslæk og Haukabergi.

Í Rauðasandshreppi: í Vesturbotni, Skógi og Breiðuvík.

Í Tálknafjarðarhreppi: í Norðurboti og Kvígindisfelli.

Í Dalahreppi: í Selárdal og Austmannsdal.

Í Suðurfjarðarhreppi: í Trostansfirði og Dufansdal.

Af lögrjettum þessum skulu skilarjettir vera eins og segir í 13 gr.

18. gr.

Valdi bygging lögrjetta grasnámi eða jarðusla, skal, ef þess verður krafizt, koma
fyrir fullt endurgjald af sveitarsjóði hlutaðeigandi hrepps eptir mati óvilballra manna,
sem rjetturinn útnefnir.

19. gr.

Í lögrjettum þeim, sem nú eru eða síðar verða ákveðnar, skal rjetta að haustinu
allt það geldfje, er safnast í fjárleitum af fjalli, og það fje úr búfjárhögum, er ábúandi
eða heimilismenn hans ekki eiga, og skulu gangnastjórar kanna eða láta kanna heima-
fje hvers fjáreiganda í hreppnum, þá búið er að draga úr því það utanbæjarfje, er fund-
ist hefur í heimahögum og skulu þeir að því búnu annast um, að utanbæjarfje sje rekið
til lögrjettar.

20. gr.

Hreppsnefndin skal sjá um, að lögrjettir hreppsins sjeu í gildu og fjárheldu
standi, og skulu dilkar svo rúmgóðir, að enginn þurfi út að hleypa fyr en fjárdrætti er
lokið. Bæði innanhrepps- og utanhreppsmenn skulu í þeim lögrjettum, sem þeir eiga
von á töluverðum fjenaði, skyldir að hlaða upp hæfilega stóra dilka, eptir nákvæmari á
kvörðun hlutaðeigandi hreppsnefndar.

21. gr.

Rjettarstjórar, sem hreppsnefndin hefur skipað í fjallleitarseðlinum, skulu ávallt
vera við staddir við rjettarhöld til þess að hafa umsjón með að allt fari vel og skipu-
lega fram. Sjerílagi skulu þeir annast um að áreiðanlegir menn gæti þess vandlega,
áður en út er hleypt úr hverjum dilki, að þar sje engin misdregin kind, og síðan skulu
þeir sjá um, að hreppsfe sje rekið bæ frá bæ og afhent eiganda, og skulu allir hrepps-
búar skyldir til að reka endurgjaldslaust fje manna rjetta boðleið um hreppinn frá lög-
rjett að heimkynni, bæði í fyrstu og öðrum göngum einu sinni.

22. gr.

Rjettarstjórar skulu annast um, að ómerkingar sjeu dregnir í einn dilk jafnóð-

- III um og þeir finnast, og skulu áður en rjettahaldinu er lokið láta lambsmæður helga sjer dilka sína.

23. gr.

Úrtíningur úr 1. og 2. rjett skal vandlega geymdur til skilarjettardags, sem er miðvikudagurinn í 23. viku sumars, hjá þeim búanda, sem hreppsnefndin ákveður, gegn 4 auru borgun fyrir hverja sauðkind um sólarhringinn. Sannist það, að sá sem trúað var fyrir geymslu fjárins hafi haft á því ótilhlýðilega meðferð, fær hann enga borgun, heldur bakar sjer sektir samkvæmt 30. gr. í reglugjörð þessari.

24. gr.

Að afliðnu nóni sjálfan skilarjettardaginn skulu hlutaðeigandi rjettarstjórar semja nákvæma lýsing á eyrnamarki og öðrum einkennum þeirra óskila eða úrtínings kinda, sem ekki spyrjast upp í skilarjett, og svo fljótt sem unnt er senda þessa lýsingarseðla hreppsnefndinni, en annist um, að þeir verði birtir í nærliggjandi hreppum, en úrtínings fjeð skulu þeir afhenda til geymslu þeim manni, er skipaður hefur verið til að geyma það samkvæmt 23. gr. Það úrtíningsfje, sem enginn hefur helgað sjer innan 14 daga, skal selt við opinbert uppboð af hreppstjóra sveitarinnar á 14. degi eptir skilarjettardag, er mýjetíð fje og ómerkinga, sem enginn getur helgað sjer í rjettum, skal selja eptir ákvörðun hreppsnefndarinnar, þegar skilarjettardagur er liðinn.

25. gr.

Nú koma utanhreppskindur fyrir í einhverjum hreppi eptir afstaðnar skilarjettir, og þekkja menn eigendur að þeim, skulu þær þá á kostnað eigenda geymdar í vörslum hreppsnefndarinnar, sem annast um að eigendum verði við fyrsta tækifæri gjört aðvart um það; hafi eigendur ekki leitt sig að kindum þessum á Marteinsmessu, skal selja þær við opinbert uppboð, sem áður sje auglýst almenningi í hreppnum með nægum fyrirvara.

Kindur þær sem koma fyrir eptir skilarjettir og enginn þekkir eigendur að, skulu þegar seldar við opinbert uppboð, er sje birt á löglegan hátt í hreppnum og nágrannasveitum.

26. gr.

Lýsing á óskilafje því, er við uppboð er selt, skal við lok hvers árs sendast þeim manni, er sýslunefndin ákveður, og skal hann sjá um, að lýsingar þessar sjeu auglýstar í blaði því í Reykjavík, er opinberar auglýsingar flytur. Hver sem getur helgað sjer eitthvað af hinu selda fje innan 9 mánaða eptir að auglýsingin er birt á prenti, hefur rjett til að fá andvirði þess að frádregnum öllum sanngjörnum og lögboðnum kostnaði, er fyrir því var hafður. Andvirði hins selda óskilafjár greiðist í hlutaðeigandi hrepps-sjóð og verður það eign hans, ef enginn eigandi leiðir sig að því. Sama gildir og um andvirði ómerkinga, eða þess fjár sem mýjetíð er.

27. gr.

Gagnastjórar og rjettarstjórar skulu hlífðarlaust tilkynna hlutaðeigandi hreppsnefnd brjeflega alla óhlýðni gegn fyrirskipunum þeirra, en hreppsnefndin kærir slíkt, og sjerhverja aðra skylduvarækt í tilliti til fjallskila fyrir sýslumanni til sektar að lögum, samkvæmt 30. gr.

(Framh.)

Nýútkomið í A-deild Stjórnartíðindanna.

Konungleg auglýsing um að konungur sje kominn heim aptur, undirskrifuð af konungi 4. júlí 1891 (A. nr. 11, bls. 24—25).

Lög um að íslensk lög verði eptirleiðis að eins gefin út á íslenzku, undirskrifuð af konungi 18. septbr. 1891 (A. nr. 12, bls. 26—27).

Fjáráukalög fyrir árin 1888 og 1889, undirskrifuð af konungi 18. septbr. 1891, (A. nr. 13, bls. 28—31).

Lög um viðauka við lög 14. janúarm. 1876 um tilsjón með flutningum á þeim mönnum, er flytja sig úr landi í aðrar heimsálfur, undirskrifuð af konungi 18. sept 1891 (A. nr. 14, bls. 32—35).

Lög um lækun á fjárreiðslum þeim, er hvíla á Höskuldsstaðaprestakalli í Húnavatns-prófastsdæmi, undirskrifuð af konungi 18. sept. 1891. (A. nr. 15, bls. 36—37).

Lög um bann gegn eptirstæling frímerkja og annara póstgjaldsmiða, undirskrifuð af konungi 18. sept. 1891 (A. nr. 16, bls. 38—39).

Viðaukalög við lög um brúargjörð á Ölfusá 3. maí 1889, undirskrifuð af konungi 18. sept. 1891 (A. nr. 17, bls. 40—41).

Reglugjörð

III

fyrir Vestur-Barðastrandarsýslu um grenjaleitir, notkun afrjetta, fjallskil og rjettarhöld m. fl.

(Framhald):

6. kafli.

Um ótamin hross.

28. gr.

Skyldur skal hver maður að koma öllum sínum ótömdu hrossum á fjall svo snemma á vori hverju, sem hlutaðeigandi hreppsnefnd álitur óhætt og nauðsynlegt, og er engum heimilt, að hafa hross þessi í heimahögum, frá því þau eiga að rekast og allt til rjetta að hausti, nema hlutaðeigandi hreppsnefnd álíti ómögulegt, eptir því sem tilhagar, að fá handa þeim fjallland, eða að heimalandi tryppaeigenda sje svo varið að hann geti öllum skaðlaust haft þau þar.

29. gr.

Nema öðruvísi umsemji skal greiða í upprekstartoll fyrir hvert ótamið hross 10 fiska, og skal hrosseigandi hafa greitt landeiganda toll þenna, innan loka október-mánaðar ár hvert.

7. kafli

Um sektir fyrir afbrot gegn reglugjörð þessari.

30. gr.

Öll brot móti reglugjörð þessari skulu kærð fyrir hlutaðeigandi sýslumanni, og varða þau 2—20 króna sektum, allt eptir stærð og eðli brotanna, nema því að eins að þyngri hegning við liggja samkvæmt lögum. Sektirnar renna í sjóð þess hrepps, þar sem

28. dag októbermán. 1891.

- 111 brotið er framið. Verði ágreiningur um í hvaða hreppi brotið er framið skal sektin falla til þess eða þeirra hreppa, þar sem afbrotamenn eiga heimili, að tiltölu rjettri.

31. gr.

Öll eldri og yngri fyrirmæli, þessu efni viðkomandi, sem ekki eru samkvæm reglugjörð þessari, eru hjer með úr gildi numin.

*
Samkvæmt lögum 22. marz 1890 um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda er framanskriðuð reglugjörð hjer með staðfest og löggilt, og skal reglugjörðin öðlast gildi frá 1. janúar 1892.

Amtmaðurinn í vesturamtinu, Reykjavík 15. sept. 1891.

E. Th. Jónassen.

- 112 Brjef landshöfðingja til biskups um flutning Fróðáarkirkju. — Samkvæmt til-
8. ágúst. lögum yðar, háæruverðugi herra, í þóknanlegum brjefum dags. 8. júní þ. á. og 6. þ. m. og eptir að löglegt samþykki hjeradsfundar er þar til fengið, vil jeg hjer með eptir ósk hlutaðeigandi safnaðar, samkvæmt 4. gr. í lögum nr. 3, 27. febr. 1880, veita samþykki mitt til þess að kirkjan á Fróðá í Snæfellsnessprófastsdæmi, er hlutaðeigandi söfnuður hefur tekið að sjer fjárhald á verði rifin niður og flutt út í Ólafsvík og endurbýggð þar á lóð þeirri er landssjóður á; þó er kirkjuflutningur þessi bundinn því skilyrði, að eigandi Fróðár greiði 800 króna álag á nefnda kirkju, eins og hann hefur skuldbundið sig til með afsalsbrjefi dags. 22. apríl þ. á. og að prestmötugjaldið af Fróðá, 100 þd. smjörs, hvíli framvegis á jörðinni eigs og áður. Þetta er hjer með þjónustusamlega tjáð yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari birtingar og ráðstöfunar.

- 113 Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna, um lántökuleyfi handa prestakalli
12. ágúst. til túbóta. — Útaf erindi því frá sjera Ólafi Ólafssyni, presti að Lundi í Borgarfjarðarprófastsdæmi, er jeg meðtók með þóknanlegu brjefi yðar herra amtmaður og háæruverðugi herra, dags. 8. þ. m. og samkvæmt tillögum yðar í nefndu brjefi vil jeg hjer með veita samþykki mitt til þess, að nefndur prestur taki 1000 króna embættislán upp á Lundar prestakall, auk þeirra 450 króna, sem eptir standa af láni því, er tekið var handa prestakallina til kirkjubýggingar árið 1889, en lántökuleyfi þetta er bundið þeim skilyrðum, að nefndum 1000 kr. verði varið til þess að sljetta og bæta túnið á Lundi, að hinar fyrirhuguðu túbætur verði framkvæmdar svo fljótt sem verða má eptir samkomulagi milli hlutaðeigandi prófasts og prests, að lánið verði endurborgað á næstu 20 árum með $\frac{1}{20}$ á ári auk vaxta, að regluleg skoðunar og matsgjörð, er hlutaðeigandi prófastur með 2 dómkvöddum mönnum framkvæmi, fari fram á hinum unnu túbótum, þegar presturinn tjáir sig hafa unnið upp hið fengna lán, að presturinn eða bú hans, ef hann flytur sig frá brauðinu eða deyr, áður en lánið er að fullu endurborgað, borgi það af hinu óendurgoldna láni, sem eptir reglulegri skoðunar og matsgjörð samkvæmt framansögðu, kann að reynast að vera óeytt, og að ofanefndur sjera Ólafur Ólafsson afhendi stiptsyfirvöldunum til frekari tryggingar fyrir skilvísri endurborgun hins umrædda láns með vöxtum lífsábyrgðarskírteini frá lífsábyrgðar- og framfærslustofnuninni frá 1871, að upphæð